

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.11.2020, sen. zn. 29 NSČR 55/2019, 29 NSČR 111/2019, 29 NSČR 141/2019, ECLI:CZ:NS:2020:29.NSČR.55.2019.1

Číslo: 66/2021

Právní věta: Zkoumat, zda lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že návrhem na povolení reorganizace je sledován nepoctivý záměr, má pro rozhodnutí o způsobu řešení úpadku u objektivně přípustné reorganizace (§ 316 odst. 4 insolvenčního zákona) význam tehdy, jestliže schůze věřitelů o způsobu řešení úpadku nerozhodne (nepřijme rozhodnutí o způsobu řešení úpadku reorganizací ani konkursem). Jen v takovém případě může insolvenční soud zamítnout návrh na povolení reorganizace podle § 326 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona pro nepoctivý záměr navrhovatele.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.11.2020

Spisová značka: 29 NSCR 55/2019, 29 NSCR 111/2019, 29 NSCR 141/2019

Číslo rozhodnutí: 66

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční řízení, Poctivost (o. z.), Reorganizace, Žaloba pro zmatečnost

Předpisy: § 148 IZ

§ 149 IZ

§ 150 IZ

§ 152 IZ

§ 235h odst. 2 o. s. ř.

§ 318 IZ

§ 325 IZ

§ 326 odst. 1 písm. a) IZ

§ 48 odst. 2 IZ

§ 51 IZ ve znění od 01.01.2014

§ 52 IZ ve znění od 01.01.2014

§ 96 odst. 2 IZ ve znění od 01.01.2014

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud spojil ke společnému řízení věci vedené pod sen. zn. 29 NSČR 55/2019, 29 NSČR 111/2019 a 29 NSČR 141/2019. Následně zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 9. 2019 a usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 6. 2019, sp. zn. v bodě výroku I. a II.

výroku, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Zároveň odmítl dovolání věřitele Š., s. r. o. proti té části usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 3. 2019, jíž byl potvrzen bod II. výroku usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 1. 2019. Dále změnil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 3. 2019, v části, jíž odvolací soud potvrdil bod I. výroku usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 1. 2019, tak, že bod I. výroku usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 1. 2019, se mění tak, že návrh věřitele Š., s. r. o. ze dne 6. 9. 2018 na povolení reorganizace se neodmítá, a změnil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 7. 2019, tak, že usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 6. 2019 se mění tak, že návrh věřitele D., s. r. o. ze dne 4. 6. 2019 na povolení reorganizace se neodmítá.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. U Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „insolvenční soud“) se vede insolvenční řízení na majetek dlužníka H. a. s.
2. V průběhu tohoto řízení byly insolvenčnímu soudu doručeny mimo jiné následující návrhy na povolení reorganizace dlužníka: 1/ dne 3. 7. 2014 návrh dlužníka, 2/ dne 6. 9. 2018 návrh věřitele Š., s. r. o. (dále jen „první věřitel“), 3/ dne 2. 11. 2018 návrh věřitele T. s. r. o. (dále jen „druhý věřitel“) a 4/ dne 4. 6. 2019 návrh věřitele D., s. r. o. (dále jen „třetí věřitel“).
3. Usnesením ze dne 8. 1. 2019 insolvenční soud odmítl návrh prvního věřitele (bod I. výroku) a druhého věřitele (bod II. výroku) na povolení reorganizace dlužníka.
4. Usnesením ze dne 13. 6. 2019 insolvenční soud odmítl návrh třetího věřitele na povolení reorganizace dlužníka.
5. Usnesením ze dne 26. 6. 2019 insolvenční soud mimo jiné zamítl návrh dlužníka na povolení reorganizace (bod I. výroku) a prohlásil konkurs na majetek dlužníka (bod II. výroku).
6. Šlo o v pořadí třetí rozhodnutí insolvenčního soudu o návrhu dlužníka na povolení reorganizace.
7. První rozhodnutí, usnesení ze dne 9. 9. 2014, jímž insolvenční soud mimo jiné povolil reorganizaci dlužníka, zrušil insolvenční soud na základě žaloby pro zmatečnost podané věřitelem V. bankou, a. s. usnesením ze dne 13. 11. 2015. K odvolání dlužníka a některých věřitelů, Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 16. 6. 2016 usnesení insolvenčního soudu ze dne 13. 11. 2015 potvrdil. Následné dovolání Nejvyšší soud odmítl usnesením ze dne 2. 5. 2017, sen. zn. [21 ICdo 20/2017](#).
8. Druhé rozhodnutí, usnesení ze dne 19. 1. 2019, jímž insolvenční soud zamítl návrh dlužníka na povolení reorganizace, zrušil k odvolání dlužníka Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 18. 4. 2019.
9. Insolvenční soud v rozhodnutích o návrzích věřitelů a dlužníka vyšel z toho, že:

[1] Dne 21. 10. 2013 bylo na základě věřitelského insolvenčního návrhu zahájeno insolvenční řízení na majetek dlužníka (tehdy podnikajícího pod obchodní firmou L. a. s. a od 30. 10. 2013 do 17. 3. 2014 pod obchodní firmou I. a. s.).

[2] Usnesením ze dne 21. 3. 2014 insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka.

[3] Dne 14. 7. 2014 rozhodla první schůze věřitelů, že způsobem řešení úpadku bude reorganizace.

[4] Usnesením ze dne 9. 9. 2014 insolvenční soud povolil reorganizaci; toto rozhodnutí však na

základě žaloby pro zmatečnost insolvenční soud zrušil usnesením ze dne 13. listopadu 2015. Zmatečností vadou byla okolnost, že insolvenční soud byl nesprávně obsazen, neboť ve věci rozhodoval soudce, jemuž byla věc přidělena v rozporu s rozvrhem práce.

[5] Dne 29. 11. 2016 určil předseda insolvenčního soudu, že věc projedná a rozhodne soudce JUDr. Z. S.

10. K návrhu prvního a druhého věřitele na povolení reorganizace.

Insolvenční soud - cituje § 318 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) - v usnesení ze dne 8. ledna 2019 uvedl, že první schůze věřitelů po rozhodnutí o úpadku se konala dne 14. 7. 2014, proto jsou oba návrhy věřitelů (podané až v roce 2018) zjevně opožděné.

11. Za bezvýznamnou považoval skutečnost, že první schůze věřitelů proběhla před nesprávně obsazeným soudem. Odkazuje na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 1. 2017 uvedl, že oba věřitelé měli možnost podat návrh na povolení reorganizace ve lhůtě 10 dnů před zahájením první schůze věřitelů, tj. před 14. 7. 2014. K jinému datu plynutí lhůty k podání návrhu na povolení reorganizace vztahovat nelze, neboť není možné připustit výklad, že se první schůze věřitelů vůbec nekonala.

12. K odvolání prvního a druhého věřitele Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 26. 3. 2019 potvrdil usnesení insolvenčního soudu ze dne 8. ledna 2019.

13. Odvolací soud se ztotožnil s názorem insolvenčního soudu, že se první schůze věřitelů po rozhodnutí o úpadku dne 14. 7. 2014 konala, věřitelé nepodali včas návrh na povolení reorganizace nejpozději do 10 dnů před jejím konáním, a proto jsou jejich návrhy opožděné.

14. K námitce věřitelů, že se první schůze věřitelů doposud nekonala, neboť o hlasovacím právu věřitelů rozhodoval nezákonný soudce, odvolací soud uvedl, že rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasovacím právu věřitelů není rozhodnutím ve věci samé nebo rozhodnutím, kterým se řízení končí, proto je nelze napadnout žalobou pro zmatečnost z důvodu nesprávného obsazení soudu. Rozhodnutí o povolení reorganizace bylo zrušeno pro nesprávně obsazený soud a následně byl zákonný soudce povinen „znovu“ rozhodnout „o povolení reorganizace dlužníka“. Konanou schůzí věřitelů a schůzí věřitelů přijatým rozhodnutím nedošlo k odnětí zákonného soudce. V rozhodnutích o žalobě pro zmatečnost insolvenční soud nepřezkoumával správnost rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasovacím právu věřitelů, „zároveň však řádně obsazený soud nebyl podle § 52 odst. 3 věty druhé insolvenčního zákona vázán rozhodnutím o hlasovacím právu věřitelů přijatým na schůzi věřitelů konané dne 14. 7. 2014 a tedy ani výsledkem hlasování věřitelů“.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

15. Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 26. března 2019 podal první věřitel dovolání, jež má za přípustné pro řešení otázky hmotného a procesního práva, která dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, uplatňuje dovolací důvod spočívající v nesprávném právním posouzení věci podle § 241a odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), a navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

16. „Otázky zásadního právního významu“ dovolatel formuluje takto:

[1] Lze mít důvodně za to, že v insolvenční věci dlužníka se konala první schůze věřitelů, která přijala rozhodnutí o způsobu řešení dlužníkovra úpadku, když na této schůzi bylo nezákonným

soudcem rozhodováno o přiznání hlasovacích práv věřitelů a přednostním právem dlužníka předložit reorganizační plán, to vše za situace, kdy rozhodnutí o povolení reorganizace vydané na základě rozhodnutí shora uvedené schůze věřitelů, bylo zrušeno pro zmatečnost z důvodu nesprávného obsazení soudu?

[2] Lze za první schůzi věřitelů považovat také schůzi, která nemohla přijmout (hlasovat) usnesení o způsobu řešení dlužníkovra úpadku (rozhodnutí o povolení reorganizace zrušeno pro zmatečnost z důvodu nesprávného obsazení soudu) a kde nezákonný soudce činil procesní úkony (přiznání hlasovacích práv, rozhodnutí o přednostním právu dlužníka předložit reorganizační plán)?

[3] Jsou usnesení přijatá první schůzi věřitelů konané před nesprávně obsazeným soudem účinná, respektive jsou účinná všechna nebo jen ta, která nebyla nikterak napadena, a to také z toho pohledu, že některá usnesení schůze věřitelů se napadnout nedají (neexistuje opravný prostředek) nebo napadena nebyla, avšak schůze věřitelů proběhla před nesprávně obsazeným soudem (nezákonným soudcem) a v důsledku toho se k usnesením přijatým schůzi věřitelů nepřihlíží, jelikož je konání celé schůze věřitelů neúčinné?

17. Podle dovolatele se žádná první schůze věřitelů nekonala. Odkazuje na § 150 insolvenčního zákona, nález Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. [III. ÚS 2849/17](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2011, sen. zn. [29 NSČR 30/2010](#), uveřejněné pod číslem 96/2011 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 96/2011“), a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2014, sen. zn. [29 NSČR 53/2012](#), uveřejněné pod číslem 10/2015 Sb. rozh. obč., tvrdí, že první schůze věřitelů je ta, na níž se věřitelé mohou usnést, jakým způsobem má být řešen dlužníkovra úpadek, neboť jsou to primárně věřitelé, kdo rozhoduje o způsobu řešení dlužníkovra úpadku, dlužník nemůže jiný způsob řešení svého úpadku prosadit a soud je povinen respektovat usnesení schůze věřitelů o způsobu řešení úpadku.

18. Předchozí usnesení o povolení reorganizace vycházelo z usnesení schůze věřitelů o způsobu řešení dlužníkovra úpadku ze dne 14. 7. 2014, která se konala před nesprávně obsazeným soudem a nezákonný soudce tak činil nicotná rozhodnutí i další procesní úkony (rozhodnutí o hlasovacím právu věřitelů). Zrušením rozhodnutí o povolení reorganizace došlo s ohledem na vzájemnou provázanost současně k odstranění účinků konání schůze věřitelů. První schůze věřitelů se tak nekonala a tudíž nemohla přijmout zákonné rozhodnutí, které by mohlo být podkladem pro vydání rozhodnutí o způsobu řešení úpadku.

19. Dovolatel dále poukazuje na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 4. 2019, podle něhož nelze vycházet ze závěrů schůze věřitelů ze dne 14. 7. 2014, neboť v důsledku rozhodnutí o zmatečnosti nemohla založit jakékoliv právní účinky předvídané zákonem. Nesprávně obsazený insolvenční soud totiž nejen, že reflektoval rozhodnutí schůze věřitelů, ale rozhodnutím o přiznání hlasovacích práv mohl výrazně ovlivnit hlasovací kvorum a zároveň rozhodoval o neodebrání přednostního práva dlužníka sestavit reorganizační plán v důsledku předchozího hlasování. Tyto závěry pak nelze vyložit jinak, než že bude svolána nová schůze věřitelů, na níž bude rozhodováno o způsobu řešení úpadku dlužníka zákonným soudcem, včetně jeho rozhodování o hlasovacím právu. Dovolatelem napadené rozhodnutí odvolacího soudu pak stojí proti těmto závěrům.

20. Odvolací soud tak podle dovolatele nesprávně vyšel z toho, že se konala první schůze věřitelů, nesprávně aplikoval § 318 odst. 1 insolvenčního zákona a dospěl k nesprávnému závěru o opožděnosti návrhu dovolatele na povolení reorganizace.

21. K návrhu třetího věřitele na povolení reorganizace dlužníka.

Insolvenční soud, cituje § 318 insolvenčního zákona, v usnesení ze dne 13. 6. 2019 uvedl, že se první

schůze věřitelů po rozhodnutí o úpadku konala již dne 14. 7. 2014, proto je návrh věřitele na povolení reorganizace (podaný až v roce 2019) zjevně opožděný.

22. Shodně jako v případě návrhu prvního věřitele považoval za bezvýznamnou skutečnost, že první schůze věřitelů proběhla před nesprávně obsazeným soudem. Za podstatné měl, že schůze věřitelů byla svolána rozhodnutím o úpadku, které nebylo odklizeno cestou řádného či mimořádného opravného prostředku, proto nelze dovodit, že lhůta k podání návrhu na povolení reorganizace dosud neuplynula. Připustit výklad, že se první schůze věřitelů dosud vůbec nekonala, by vedlo k absurdním závěrům, např. o tom, že věřitelé mohou znovu navrhnout odvolání insolvenčního správce z funkce.

23. K odvolání třetího věřitele Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 23. 7. 2019 potvrdil usnesení insolvenčního soudu ze dne 13. 6. 2019.

24. Odvolací soud se ztotožnil se závěry insolvenčního soudu a zároveň odkázal na své rozhodnutí ze dne 26. 3. 2019 (jímž rozhodoval o odvolání prvního a druhého věřitele).

25. Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 23. 7. 2019 podal třetí věřitel dovolání, jež má za přípustné pro řešení otázky hmotného a procesního práva, která dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř., tj. nesprávné právní posouzení věci, a navrhuje, aby dovolací soud napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí insolvenčního soudu jemu předcházející, zrušil a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

26. K řešení předkládá Nejvyššímu soudu otázku, zda může před nesprávně obsazeným soudem proběhnout první schůze věřitelů a založit právní účinky ve smyslu § 150 a § 151 insolvenčního zákona, respektive zda se konala první schůze věřitelů po rozhodnutí o zjištění úpadku, vzhledem k tomu, že na původní schůzi věřitelů bylo rozhodováno nezákonným soudcem a navazující rozhodnutí tohoto soudce o povolení reorganizace bylo z tohoto důvodu zrušeno.

27. Třetí věřitel je přesvědčen, že se první schůze věřitelů řádně nekonala ani řádně konat nemohla a nemohla tak založit patřičné právní účinky; proto považuje svůj návrh na povolení reorganizace za včasný, podaný ve lhůtě podle § 318 odst. 1 insolvenčního zákona.

28. K návrhu dlužníka na povolení reorganizace.

Insolvenční soud v usnesení ze dne 26. 6. 2019 vyšel při posuzování dlužníkovra návrhu na povolení reorganizace z toho, že v průběhu insolvenčního řízení dlužník: a/ neposkytoval součinnost soudu, policii, finančnímu úřadu ani insolvenční správce, b/ neposkytoval součinnost znaleckému ústavu při zpracování znaleckého posudku zpracovávaného za účelem ocenění majetkové podstaty dlužníka, c/ nedodržoval povinnosti uložené mu předběžnými opatřeními a pokyny insolvenčního soudu, d/ nevyjasnil vztah ke společnosti L. L. a. s., e/ zvýhodňoval tuto společnost jako svého věřitele (vyváděním prostředků z majetkové podstaty „směrem“ k této společnosti a započítáváním pohledávek), d/ nehradil pohledávky za majetkovou podstatou, e/ byl (společně s bývalým členem představenstva) uznán vinným zločinem neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby, f/ přepsal odběrová místa na třetí osobu.

29. Cituje § 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, sen. zn. [29 NSČR 15/2016](#), uveřejněné pod číslem 105/2019 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 105/2019“), insolvenční soud uvedl, že beneficium reorganizace může očekávat pouze dlužník, který svým návrhem nesleduje nepoctivý záměr. Aktivní složku poctivosti představuje slušné, férové jednání prostě jakékoli snahy oklamat, podvést či poškodit druhé.

30. Insolvenční soud je pak oprávněn a povinen zkoumat poctivost záměru dlužníka v intencích § 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona v jakékoliv fázi řízení a zjistí-li, že návrhem na povolení

reorganizace je sledován nepoctivý záměr, musí tento návrh kdykoliv v průběhu řízení zamítnout. Z dlužníkovy přístupu k insolvenčnímu řízení, jeho jednání v něm a dlouhodobého neplnění povinností je zřejmé, že dlužník návrhem na povolení reorganizace sleduje nepoctivý záměr.

31. Vycházet z výsledků schůze věřitelů konané dne 14. 7. 2014 není možné (z důvodů popsaných v usnesení odvolacího soudu ze dne 18. 4. 2019), což ale insolvenční soud ani nečiní, a požadavek dlužníka na svolání schůze věřitelů, na níž by mohl své jednání věřitelům vysvětlit, považoval insolvenční soud za zavádějící a účelové. Věřitelé se sice mohou podílet na rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, nicméně existují zákonné limity, které toto právo mohou omezit. Jedním z nich je zjištěná nepoctivost záměrů dlužníka. Zjistí-li soudy nepoctivost, pak musí sledovat základní zásady insolvenčního řízení, kterými jsou požadavek efektivity a hospodárnosti řízení s ohledem na společný zájem věřitelů.

32. Vyčkávat s rozhodováním o návrhu na povolení reorganizace by tak bylo nadbytečné, neboť při zjištění nepoctivosti dlužníka je insolvenční soud povinen návrh zamítnout, a to bez zřetele k tomu, jak by případně rozhodla za tím účelem svolaná schůze věřitelů. Jinými slovy, i kdyby schůze věřitelů přijala usnesení o způsobu řešení dlužníkovy úpadku reorganizací, musel by soud zamítnout návrh na povolení reorganizace pro nepoctivost záměru dlužníka.

33. Cituje § 149 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona, insolvenční soud dále uvedl, že v úvahu nepřichází žádný jiný způsob řešení úpadku, proto na majetek dlužníka prohlásil konkurs, neboť čekát podle § 149 odst. 1 insolvenčního zákona na schůzi věřitelů by bylo „čirým formalismem“.

34. K dlužníkově námitce věcné nepřislušnosti krajského soudu k rozhodování této věci insolvenční soud uvedl, že námitka mu byla doručena do datové schránky v den vydání tohoto rozhodnutí v 13:42 hodin. Podání má za obstrukční a odporující § 2 a § 6 o. s. ř., neboť jím dlužník zjevně zneužívá tento procesní institut za účelem oddálení rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. K rozhodování v insolvenčním řízení je podle § 7a insolvenčního zákona v prvním stupni příslušný pouze krajský soud; proto insolvenční soud nepostupoval podle § 104a o. s. ř., neboť takové jednání dlužníka nemůže požívat právní ochrany.

35. K odvolání dlužníka Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 24. 9. 2019 potvrdil usnesení insolvenčního soudu ze dne 26. 6. 2019 v bodech I. a II. výroku.

36. Odvolací soud vyšel vedle zjištění insolvenčního soudu z toho, že dlužník v návrhu na povolení reorganizace uvedl, že má 535 zaměstnanců a obrát za poslední období 1 779 937 009 Kč.

37. Rovněž odvolací soud shledal v jednání dlužníka nepoctivý záměr, který podle § 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona znemožňuje povolení reorganizace bez dalšího (schůze věřitelů nemůže na této okolnosti ničeho změnit). Uvedl, že v této věci nejde o případ podle § 148 insolvenčního zákona a dlužník je osobou, u které nepoctivý záměr vylučuje řešení úpadku reorganizací. Insolvenční soud tak postupoval správně, jestliže v souladu s § 149 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona před konáním schůze věřitelů prohlásil konkurs na majetek dlužníka.

38. Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 24. 9. 2019 podal dlužník dovolání, jež má za přípustné podle § 237 o. s. ř. z důvodu, že napadené rozhodnutí závisí „na vyřešení právních otázek, které v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, které mají být vyřešeny rozdílně, respektive že se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe“, uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř., tj. nesprávné právní posouzení věci, a navrhuje, aby dovolací soud zrušil usnesení odvolacího soudu i insolvenčního soudu a vrátil věc insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

39. Přípustnost dovolání zakládá dovolatel na řešení těchto otázek:

[1] Lze na základě zjištěných skutkových okolností uzavřít, že návrhem na povolení reorganizace byl sledován nepoctivý záměr?

[2] Osvědčují zjištěné skutkové okolnosti dostatečně, že se dlužník stal osobou, u které insolvenční zákon vylučuje řešení úpadku reorganizací ve smyslu ustanovení § 149 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona?

[3] Lze s odkazem na § 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona vyloučit postup insolvenčního soudu podle § 149 odst. 1 insolvenčního zákona?

40. Odvolací soud podle dovolatele přistoupil k hodnocení skutkových okolností při posuzování nepoctivého záměru jednostranně a popřel tak zásadu kontradiktornosti. Ačkoliv jde spíše o skutková zjištění, lze v hodnocení důkazů shledávat libovůli soudů obou stupňů, jelikož mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními existují natolik extrémní rozpory, které se dotýkají základních práv dlužníka, konkrétně (podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod) práva na spravedlivý proces. Tato okolnost je podle dlužníka rovněž způsobila založit přípustnost dovolání.

41. Ohledně okolností vyvracejících jeho nepoctivý záměr dovolatel jednak odkazuje na své odvolání ve znění doplnění, jednak se blíže vyjadřuje k jednotlivým skutečnostem, v nichž je insolvenčním a odvolacím soudem spatřován nepoctivý záměr. Tvrdí, že se tyto skutečnosti nestaly, nebo z nich nelze usuzovat na nepoctivý záměr. Více pak rozvádí otázku svého odsouzení v trestním řízení, kterou považuje za obzvlášť významnou při posouzení (ne)existence nepoctivého záměru. Poukazuje na náleze ze dne 16. 7. 2019, sp. zn. [I. ÚS 448/19](#), kterým Ústavní soud zrušil usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2018, sp. zn. [4 Tdo 1368/2018](#). Dovolatel tvrdí, že je vysoce pravděpodobné, že dlužník není trestně odpovědný a z předchozího odsouzení tak není možné dovozovat jeho nepoctivý záměr.

42. Odkazuje na [R 96/2011](#), dovolatel dále tvrdí, že insolvenční soud rozhodl „o způsobu řešení reorganizovatelného dlužníka“, aniž v rozporu s § 149 odst. 1 insolvenčního zákona vyčkal závěru první schůze věřitelů. Ačkoliv se dne 14. 7. 2014 konala schůze věřitelů, insolvenční soud dne 13. 11. 2015 zrušil usnesení přijatá na této schůzi pro nesprávné obsazení soudu, které jí předcházelo, tedy trvalo i v době jejího svolání; proto má za to, že první schůze věřitelů se dne 14. 7. 2014 nekonala a nebyla ani řádně svolána. Dovolatel míní, že rozhodnutí insolvenčního soudu o způsobu řešení úpadku před konáním schůze věřitelů bylo zjevně předčasné a nezákonně odňalo jemu i věřitelům možnost řešit úpadek sanačním způsobem.

43. Vadu řízení spatřuje dovolatel v tom, že insolvenční soud rozhodl o prohlášení konkursu přes námitku „nepříslušnosti“, kterou se odvolací soud nezabýval.

III.

Přípustnost dovolání

44. S přihlédnutím k době vydání napadených rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. bod 2., části první, článku II. zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).

45. Nejvyšší soud výše uvedené dovolací věci spojil ke společnému řízení, neboť odpovídají kritériím stanoveným pro takový postup v § 112 odst. 1 o. s. ř.

46. Dovolání prvního věřitele proti té části usnesení ze dne 26. 3. 2019, kterou odvolací soud potvrdil bod II. výroku usnesení insolvenčního soudu ze dne 8. ledna 2019, odmítl Nejvyšší soud podle § 243c

odst. 3, § 218 písm. b/ o. s. ř. jako podané osobou, která k dovolání není oprávněna. První věřitel totiž svým dovoláním napadl rovněž tu část výroku odvolacího soudu, již byl potvrzen výrok insolvenčního soudu o odmítnutí návrhu druhého věřitele na povolení reorganizace pro opožděnost; možnost podat opravný prostředek má pouze osoba, která opožděný návrh podala (§ 318 odst. 2 věta druhá insolvenčního zákona).

47. Ve zbývajícím rozsahu jsou dovolání všech tří dovolatelů (která nesměřují proti žádnému z usnesení vypočtených v § 238a o. s. ř.), přípustná podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a v posouzení dovoláním předestřených právních otázek, pro něž je určující posouzení významu schůze věřitelů konané 14. 7. 2014, jakož i (u dovolání dlužníka) to, zda zjištění nepoctivosti záměru dlužníka vylučuje rozhodování schůze věřitelů o řešení jeho úpadku reorganizací, jde o věc dovolacím soudem zčásti neřešenou a zčásti vyřešenou v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu označenou níže (přijatou po podání dovolání v této věci).

IV.

Důvodnost dovolání

48. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

49. Podle § 148 insolvenčního zákona insolvenční soud spojí s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o prohlášení konkursu, je-li dlužníkem osoba, u které tento zákon vylučuje řešení úpadku reorganizací nebo oddlužením (odstavec 1). Jestliže dlužník společně s insolvenčním návrhem, ve kterém jako způsob řešení úpadku navrhuje reorganizaci, předloží reorganizační plán přijatý alespoň polovinou všech zajištěných věřitelů, počítanou podle výše jejich pohledávek, a alespoň polovinou všech nezajištěných věřitelů, počítanou podle výše pohledávek, spojí insolvenční soud s rozhodnutím o úpadku i rozhodnutí o způsobu řešení úpadku (odstavec 2).

Podle § 149 insolvenčního zákona nejde-li o případ podle § 148, rozhodne insolvenční soud o způsobu řešení úpadku samostatným rozhodnutím vydaným do 3 měsíců po rozhodnutí o úpadku; nesmí však rozhodnout dříve než po skončení schůze věřitelů svolané rozhodnutím o úpadku (odstavec 1). Odstavec 1 se nepoužije, jestliže se dlužník stal osobou, u které tento zákon vylučuje řešení úpadku reorganizací nebo oddlužením, po rozhodnutí o úpadku; v takovém případě může insolvenční soud rozhodnout o způsobu řešení úpadku konkursem před termínem konání schůze věřitelů svolané rozhodnutím o úpadku (odstavec 2 písmeno b/).

Podle § 150 insolvenčního zákona má-li insolvenční soud rozhodnout o způsobu řešení úpadku podle § 149 odst. 1 a je-li dlužník podnikatelem, u kterého je podle tohoto zákona přípustná reorganizace, schůze věřitelů svolaná rozhodnutím o úpadku může též přijmout usnesení o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem nebo reorganizací.

Podle § 152 insolvenčního zákona přijme-li schůze věřitelů usnesení podle § 150, rozhodne insolvenční soud o způsobu řešení úpadku podle tohoto usnesení. To neplatí, je-li v době přijetí usnesení o způsobu řešení úpadku dlužníkem osoba, u které zákon tento způsob řešení úpadku vylučuje, nebo je-li přijaté usnesení v rozporu s reorganizačním plánem přijatým všemi skupinami věřitelů, který dlužník předložil insolvenčnímu soudu po rozhodnutí o úpadku; § 54 odst. 1 se nepoužije.

Podle § 325 insolvenčního zákona při projednání návrhu na povolení reorganizace postupuje insolvenční soud podle § 148 až 152.

Podle § 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona insolvenční soud zamítne návrh na povolení reorganizace, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že jím je sledován nepoctivý záměr.

50. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení insolvenčního zákona již v době vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka a do vydání napadených rozhodnutí nedoznala změn.

51. V takto ustaveném právním rámci se Nejvyšší soud především zabýval výkladem pojmu „dlužník, u něhož insolvenční zákon vylučuje řešení úpadku reorganizací“. Výklad tohoto pojmu je pro řešenou věc rozhodující, neboť určuje, zda lze rozhodnout o způsobu řešení úpadku společně s rozhodnutím o úpadku (§ 148 odst. 1 insolvenčního zákona), nebo je nutné vyčkat do skončení první schůze věřitelů konané po rozhodnutí o úpadku (§ 149 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona), jakož i to, zda je insolvenční soud vázán rozhodnutím schůze věřitelů o způsobu řešení úpadku (§ 152 insolvenčního zákona).

52. Dlužníkem, u něhož insolvenční zákon vylučuje způsob řešení úpadku reorganizací, je především dlužník, který nesplňuje některé z kritérií uvedených v § 316 insolvenčního zákona. Reorganizace je tak vyloučena u osoby, která není podnikatelem a jež nemá podnik (v terminologii zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, obchodní závod či jen závod - srov. § 502). Aby reorganizace nebyla vyloučena, musí jít vždy o podnikatele, který má závod (srov. § 316 odst. 2 insolvenčního zákona). Reorganizace je dále vyloučena u právnické osoby v likvidaci, obchodníka s cennými papíry a osoby oprávněné k obchodování na komoditní burze podle zvláštního právního předpisu (§ 316 odst. 3 insolvenčního zákona). Konečně je reorganizace vyloučena u dlužníka, jehož celkový roční úhrn čistého obrátu podle zvláštního právního předpisu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu nedosáhl alespoň částku 50 mil. Kč nebo nezaměstnává v pracovním poměru alespoň 50 zaměstnanců, jestliže takový dlužník nepředloží insolvenčnímu soudu společně s insolvenčním návrhem nebo nejpozději do rozhodnutí o úpadku reorganizační plán přijatý příslušným počtem věřitelů (§ 316 odst. 5 insolvenčního zákona) nebo, jde-li o věřitelský insolvenční návrh, před rozhodnutím o úpadku nepožádá o prodloužení lhůty k předložení reorganizačního plánu (§ 316 odst. 6 insolvenčního zákona) [jde o tzv. podmíněně přípustnou reorganizaci].

53. U podmíněně přípustné reorganizace vylučuje závěr, že lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že jím je sledován nepoctivý záměr (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2020, sen. zn. [29 NSČR 137/2018](#)), řešení úpadku reorganizací. Je tomu tak nikoliv proto, že nepoctivost záměru vylučuje (bez dalšího) přípustnost reorganizace, ale proto, že k předloženému reorganizačnímu plánu schválenému příslušným kvorem věřitelů (srov. § 316 odst. 5 insolvenčního zákona) lze u podmíněně přípustné reorganizace přihlížet pouze společně s návrhem na povolení reorganizace. Není-li zde návrh na povolení reorganizace (protože byl podle § 326 insolvenčního zákona pro nepoctivost zamítnut), není splněna podmínka podle § 316 odst. 5 insolvenčního zákona, a podmíněně přípustná reorganizace dlužníka je vyloučena. Zjistí-li insolvenční soud nepoctivý záměr dlužníka již v době, kdy rozhoduje o úpadku, může již v tomto rozhodnutí zamítnout návrh na povolení reorganizace a prohlásit na majetek dlužníka konkurs (v souladu s § 148 odst. 2 insolvenčního zákona rozhodne o způsobu řešení úpadku). Má-li v době rozhodování o úpadku insolvenční soud pochybnosti o (ne)poctivosti záměru dlužníka, může zamítnout návrh na povolení reorganizace kdykoliv později (rozhodnutí o zamítnutí návrhu na povolení reorganizace není rozhodnutím o způsobu řešení úpadku, srov. § 4 odst. 2 insolvenčního zákona) a následně (a to i před první schůzí věřitelů, srov. § 149 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona) rozhodnout o způsobu řešení úpadku tak, že prohlásí na majetek dlužníka konkurs. Zamítne-li insolvenční soud návrh na povolení reorganizace před první schůzí věřitelů, aniž by zároveň prohlásil konkurs na majetek dlužníka, učiní tak nejpozději po konání první schůze věřitelů, kdy v takovém případě není vázán ani usnesením schůze věřitelů o způsobu řešení úpadku (§ 152 věta druhá insolvenčního zákona). Nerozhodne-li insolvenční soud o zamítnutí návrhu na povolení reorganizace do konání první schůze věřitelů, může

o způsobu řešení úpadku konkursem rozhodnout pouze tehdy, pokud tato první schůze věřitelů nepřijala závazné usnesení o způsobu řešení úpadku. Přijme-li schůze věřitelů usnesení o způsobu řešení úpadku reorganizací v době, kdy soud nevypořádal návrh na povolení reorganizace, pak i přes nepoctivý záměr dlužníka musí insolvenční soud reorganizaci povolit a nemůže rozhodnout o způsobu řešení úpadku konkursem.

54. Tam, kde je reorganizace dlužníka přípustná bez dalšího (tzv. objektivně přípustná reorganizace) [§ 316 odst. 4 insolvenčního zákona] nepoctivý záměr dlužníka automaticky nevylučuje dlužníka z řešení úpadku právě tímto způsobem. Bez ohledu na to, zda dlužník (či přihlášený věřitel) podá návrh na povolení reorganizace (kterým sleduje nepoctivý záměr) nebo takový návrh vůbec neučiní, může o způsobu řešení úpadku reorganizací (i proti vůli dlužníka) rozhodnout závazně schůze věřitelů (podle § 150 insolvenčního zákona) a nebude-li existovat výjimka (půjde na rozdíl od projednávaného případu o osobu, u které § 316 insolvenčního zákona tento způsob řešení úpadku vylučuje), bude insolvenční soud takovým rozhodnutím vázán (§ 152 insolvenčního zákona) a bude muset rozhodnout o povolení reorganizace (jakékoliv jiné rozhodnutí by bylo nesprávné).

55. Jinými slovy, zkoumat, zda lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že návrhem na povolení reorganizace je sledován nepoctivý záměr, má pro rozhodnutí o způsobu řešení úpadku u objektivně přípustné reorganizace význam pouze tehdy, jestliže schůze věřitelů o způsobu řešení úpadku nerozhodne (nepřijme rozhodnutí o způsobu řešení úpadku reorganizací ani konkursem). Teprve tehdy může insolvenční soud zamítnout návrh na povolení reorganizace podle § 326 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona pro nepoctivý záměr navrhovatele. A ještě jinak, zkoumání poctivého záměru v souvislosti s návrhem na povolení reorganizace je v případě insolvenčního řízení dlužníka, u něhož je objektivně přípustná reorganizace (§ 316 odst. 4 insolvenčního zákona), před schůzí věřitelů svolanou rozhodnutím o úpadku bezpředmětné. Právní posouzení věci odvolacím soudem v usnesení ze dne 24. září 2019 proto není správné.

56. Nejvyšší soud se dále zabýval tím, zda schůzi věřitelů, která se konala dne 14. 7. 2014, lze považovat za první schůzi věřitelů, která se má konat po rozhodnutí o úpadku, respektive za schůzi, kde byla věřitelům dána možnost hlasovat o způsobu řešení úpadku a případně přijmout usnesení podle § 150 insolvenčního zákona. Kdyby tomu tak bylo, pak by s ohledem na závazné rozhodnutí schůze věřitelů nebylo možné rozhodnout jinak, než reorganizaci dlužníka povolit. Srov. opět [R 96/2011](#) a usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. [29 NSČR 137/2018](#).

57. Na této schůzi věřitelů bylo mimo jiné rozhodnuto o hlasovacím právu věřitelů a přijato usnesení schůze věřitelů o způsobu řešení úpadku reorganizací, na jehož základě insolvenční soud (tehdy) reorganizaci povolil.

58. Podle § 235h odst. 2 o. s. ř., bylo-li napadené rozhodnutí pro zmatečnost zrušeno, soud, o jehož rozhodnutí jde, věc, jakmile usnesení nabude právní moci, bez dalšího návrhu projedná a rozhodne; přihlédne přitom ke všemu, co vyšlo najevo v původním řízení nebo při projednávání žaloby. Právní názor obsažený ve zrušovacím usnesení je pro nové projednání a rozhodnutí věci závazný.

Podle § 51 insolvenčního zákona ve znění účinném k 14. 7. 2014 (den konání schůze věřitelů) věřitelé, jejichž pohledávka byla popřena, mohou v rozsahu popření hlasovat, usnese-li se na tom schůze věřitelů. Jestliže schůze věřitelů nepřizná hlasovací právo věřitelům, jejichž pohledávka byla popřena, rozhodne o hlasovacím právu těchto věřitelů insolvenční soud (odstavec 1). Nejde-li o případy uvedené v odstavci 1, rozhodne o hlasovacím právu věřitelů, jejichž pohledávka nebyla ještě zjištěna nebo je sporná, insolvenční soud. Učiní tak jen na návrh dlužníka, insolvenčního správce nebo některého z věřitelů. Návrh lze podat i přede dnem konání schůze věřitelů (odstavec 3).

Podle § 52 insolvenčního zákona, ve znění účinném ke dni 14. 7. 2014, hlasovací právo zkoumá

insolvenční soud u každého z věřitelů jednotlivě (odstavec 1). Proti rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasovacím právu věřitelů není přípustný opravný prostředek. Tímto rozhodnutím není insolvenční soud pro další schůzi věřitelů vázán (odstavec 2). Je-li na rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasovacím právu věřitelů závislé jiné rozhodnutí insolvenčního soudu, proti kterému je odvolání přípustné, lze v mezích odvolání podaného proti takovému rozhodnutí přezkoumat i správnost rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasovacím právu věřitelů; to platí jen pro první takové rozhodnutí vydané po rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasovacím právu věřitelů (odstavec 3).

Podle § 96 odst. 2 insolvenčního zákona, ve znění účinném od 1. 1. 2014, v řízení o žalobě pro zmatečnost podané proti rozhodnutí insolvenčního soudu vydanému v insolvenčním řízení se nepoužije § 235 odst. 2 občanského soudního řádu. Rozhodnutí, jímž bylo na základě žaloby pro zmatečnost zrušeno rozhodnutí insolvenčního soudu vydané v insolvenčním řízení, je účinné ode dne právní moci.

59. V usnesení ze dne 29. 2. 2016, sen. zn. [29 ICdo 16/2016](#), uveřejněném pod číslem 32/2017 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 32/2017“), Nejvyšší soud mimo jiné vysvětlil, že pro insolvenční řízení je charakteristické, že se člení na několik relativně samostatných fází. První, přípravná, fáze začíná podáním insolvenčního návrhu a končí rozhodnutím o úpadku. Druhá fáze začíná rozhodnutím o úpadku a končí rozhodnutím o způsobu řešení úpadku (v případě reorganizace rozhodnutím o povolení reorganizace). Tato fáze nemusí probíhat samostatně, ale může (za podmínek § 148 insolvenčního zákona) částečně splývat s první fází. Třetí fází začínající rozhodnutím o způsobu řešení úpadku se provádí přijatý způsob řešení úpadku. Ve čtvrté fázi dochází k vlastnímu rozvržení výtěžku zpeněžení majetkové podstaty mezi věřitele a ukončení insolvenčního řízení; tato fáze může při reorganizaci splývat se třetí (realizační) fází.

60. Z [R 32/2017](#) plyne (byť nikoli výslovně), že je-li na základě včasné, přípustné a důvodné žaloby pro zmatečnost zrušeno pravomocné rozhodnutí (usnesení) insolvenčního soudu (lhostejno, zda je jím míněn soud prvního stupně nebo odvolací soud) vydané v insolvenčním řízení, jímž se končí příslušná fáze insolvenčního řízení, lze si klást otázku, zda zmatečnostní vada řízení, pro kterou ke zrušení došlo, má vliv na postupy a rozhodnutí insolvenčního soudu, jež předcházely vydání zrušeného rozhodnutí, jen jde-li o postupy a rozhodnutí přijaté (učiněné) v rámci téže fáze insolvenčního řízení; na platnost a účinnost postupů a rozhodnutí přijatých (učiněných) v dříve uzavřených fázích insolvenčního řízení nemá takové rozhodnutí žádného vlivu. Pro poměry dané věci odtud především plyne, že zmatečnostní vada řízení, pro kterou insolvenční soud zrušil (usnesením ze dne 13. listopadu 2015) usnesení o povolení reorganizace dlužníka proto, že insolvenční soud byl při jeho vydání nesprávně obsazen (§ 229 odst. 1 písm. f/ o. s. ř.), nemá žádného vlivu na postupy a rozhodnutí insolvenčního soudu přijaté (učiněné) v první fázi insolvenčního řízení, včetně rozhodnutí o úpadku dlužníka, které první fázi řízení ukončilo (a zároveň zahájilo fázi druhou).

61. Bylo-li usnesení o povolení reorganizace rozhodnutím insolvenčního soudu vydaným v insolvenčním řízení, jímž se končí druhá fáze insolvenčního řízení, a současně jediným rozhodnutím této fáze insolvenčního řízení, jež mohlo být napadeno žalobou pro zmatečnost z důvodu uvedeného v § 229 odst. 1 písm. f/ o. s. ř., pak při zjištění předmětné zmatečnostní vady nelze bez dalšího (nesouhlasí-li s tím dotčené osoby) přihlížet ani k těm procesním úkonům nebo opatřením, která nezákonný soudce v této fázi insolvenčního řízení učinil nebo přijal před vydáním tohoto rozhodnutí. To lze ostatně dovodit i za použití argumentu a maiori ad minus. Výsledky dosavadního řízení nejsou totiž bez dalšího (s dvěma výslovně uvedenými výjimkami) využitelné ani v případech, kdy je soudní rozhodnutí rušeno (a věc postoupena věcně příslušnému soudu) proto, že v prvním stupni o věci rozhodoval věcně nepřislušný soud [tedy pro existenci tzv. jiné (než zmatečností) vady řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci]; srov. § 226 odst. 2 větu druhou o. s. ř.

62. Je též zjevné, že usnesení o povolení reorganizace, které insolvenční soud přijal (jako v této věci)

jsa vázán rozhodnutím schůze věřitelů o způsobu řešení dlužníkovra úpadku (§ 150 insolvenčního zákona), bezprostředně vycházelo z rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasovacích právech věřitelů, jež mělo (mohlo mít) přímý vliv na způsobilost schůze věřitelů usnést se na způsobu řešení dlužníkovra úpadku.

63. Uvedené koresponduje s názorem Vrchního soudu v Praze uvedeným v usnesení ze dne 16. 6. 2016 (jde o rozhodnutí, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí insolvenčního soudu o žalobě pro zmatečnost), podle něhož bylo zrušeno právě jen usnesení o povolení reorganizace (ostatně zrušení jiného rozhodnutí nebylo žalobcem - věřitelem ani žádáno), tedy u jiných úkonů či rozhodnutí insolvenčního soudu změna nenastala, a řízení se vrací do stadia, kdy je třeba znovu posoudit podmínky požadované reorganizace a rozhodnout o dlužníkově návrhu na její povolení, přičemž samozřejmě není vyloučeno, že příslušný zákonný soudce na schůzi věřitelů o jejich hlasovacím právu rozhodne jinak (než dne 14. 7. 2014), což odvolací soud ani nevylučuje, ani nepředjímá.

64. Lze tedy shrnout, že je-li na základě žaloby pro zmatečnost zrušeno usnesení o povolení reorganizace (proto, že insolvenční soud byl v intencích § 229 odst. 1 písm. f/ o. s. ř. při jeho vydání nesprávně obsazen), jež insolvenční soud přijal jsa vázán rozhodnutím schůze věřitelů o způsobu řešení dlužníkovra úpadku (§ 150 insolvenčního zákona), a je-li (jak rozebráno výše) reorganizace dlužníka objektivně přípustná, je insolvenční soud povinen, jakmile se takové usnesení o žalobě pro zmatečnost stane účinným (v souladu s § 96 odst. 2 insolvenčního zákona nastávají jeho účinky dnem právní moci), svolat neprodleně schůzi věřitelů, na které věřitelům znovu umožní hlasovat o způsobu řešení úpadku dlužníka; k hlasování schůze věřitelů, jež předcházela zrušenému usnesení, nepřihlíží.

65. Zbývá určit (k odvolání prvního a třetího věřitele), do jaké doby mohou věřitelé za výše uvedené procesní situace podávat návrhy na povolení reorganizace, respektive zda se lhůta pro podání takového návrhu odvíjí od schůze věřitelů konané dne 14. 7. 2014, nebo se bude odvíjet teprve od nově nařízené (svolané) schůze věřitelů.

66. Podle § 48 odst. 2 in fine insolvenčního zákona, jestliže insolvenční soud ještě nerozhodl o způsobu řešení dlužníkovra úpadku, je předmětem jednání první schůze věřitelů také způsob řešení dlužníkovra úpadku.

Podle § 318 insolvenčního zákona dlužník, který podal insolvenční návrh pro hrozící úpadek, může podat návrh na povolení reorganizace nejpozději do rozhodnutí o úpadku. V ostatních případech lze návrh na povolení reorganizace podat nejpozději do 10 dnů před první schůzí věřitelů, která se má konat po rozhodnutí o úpadku (odstavec 1). Opožděně podaný návrh na povolení reorganizace insolvenční soud odmítne rozhodnutím, které doručí dlužníku, navrhovateli, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání proti němu může podat pouze osoba, která opožděný návrh podala (odstavec 2).

67. Jak již Nejvyšší soud uvedl výše, je-li rozhodnutí o povolení reorganizace zrušeno proto, že insolvenční soud byl nesprávně obsazen (rozhodoval nezákonný soudce), nelze vycházet ani z usnesení schůze věřitelů, jež rozhodla o způsobu řešení úpadku, ani z rozhodnutí, jímž insolvenční soud přiznal věřitelům na oné schůzi hlasovací práva. Na tu část schůze, na níž byl projednáván způsob řešení úpadku, se tudíž pohlíží, jako by se nekonala (způsob řešení úpadku dosud neprojednala). Za tohoto stavu pak nemohla jednotlivým navrhovatelům ani uplynout lhůta k podání návrhu na povolení reorganizace.

68. Na uvedeném nic nemění, že nebylo zrušeno rozhodnutí o úpadku, kterým insolvenční soud svolal schůzi věřitelů, jež mohla přijmout rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. S ohledem na smysl a účel lhůty k podání návrhu na povolení reorganizace se totiž tato lhůta váže na schůzi věřitelů, jež reálně měla možnost rozhodnout o způsobu řešení úpadku, bez ohledu na to, zda se konala. Ostatně

výrok, kterým soud v rozhodnutí o úpadku určil místo a termín konání schůze věřitelů a přezkumného jednání, je rozhodnutím, jímž se upravuje vedení řízení a jímž soud není vázán (§ 170 odst. 2 o. s. ř.).

69. Jinými slovy, lhůta k podání návrhu na povolení reorganizace se váže ke schůzi věřitelů, na níž měli věřitelé možnost přijmout usnesení podle § 150 insolvenčního zákona.

70. Pouze pro úplnost lze doplnit, že návrhy na povolení reorganizace (dlužnickým i věřitelskými), které budou bezvadné a včasné, se insolvenční soud může zabývat pouze tehdy, nepřijme-li schůze věřitelů usnesení o způsobu řešení úpadku (§ 150 insolvenčního zákona). Přijme-li schůze věřitelů usnesení o způsobu řešení úpadku reorganizací, jsou tím konzumovány všechny návrhy na povolení reorganizace (srov. opět [R 96/2011](#)); soud o nich nemusí samostatně rozhodovat.

71. Za této situace je rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, a to jak rozhodnutí, kterým byl zamítnut návrh na povolení reorganizace, tak rozhodnutí, kterým byl prohlášen konkurs na majetek dlužníka, předčasné a tudíž nesprávné, neboť u dlužníka, u něhož je objektivně přípustná reorganizace (§ 316 odst. 4 insolvenčního zákona) není možné rozhodnout o způsobu řešení úpadku před konáním schůze věřitelů, která může řešení úpadku svým usnesením závazně určit. Nesprávné je pak i rozhodnutí odvolacího soudu, kterým bylo takové rozhodnutí insolvenčního soudu potvrzeno jako věcně správné.

72. Nesprávná jsou i rozhodnutí, kterými insolvenční soud odmítl návrhy věřitelů na povolení reorganizace jako opožděné, neboť uvedeným věřitelům (stejně jako jiným přihlášeným věřitelům) lhůta k podání návrhu na povolení reorganizace dosud neuplynula.

73. Vzhledem k výše uvedenému se dovolací soud nezabýval dovolacími námitkami, kterými dlužník zpochybnil právní názor odvolacího soudu o jeho nepoctivém záměru. Posuzování poctivosti dlužníkovy záměru je totiž v této fázi insolvenčního řízení přinejmenším předčasné a pro posouzení dané věci nevýznamné.

74. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), zrušil usnesení odvolacího soudu ze dne 24. 9. 2019 podle § 243e odst. 1 o. s. ř. Důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí insolvenčního soudu, dovolací soud proto podle § 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř. zrušil, v bodech I. a II. výroku (jimiž byl zamítnut návrh na povolení reorganizace a prohlášen konkurs na majetek dlužníka), také usnesení insolvenčního soudu ze dne 26. 6. 2019 a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

75. Nejvyšší soud dále změnil usnesení odvolacího soudu ze dne 26. 3. 2019 v části, jíž tento soud potvrdil bod I. výroku rozhodnutí insolvenčního soudu, podle § 243d odst. 1 písm. b/ o. s. ř. v tom duchu, že se návrh prvního věřitele na povolení reorganizace ze dne 6. 9. 2018 neodmítá. Podle téhož ustanovení změnil i usnesení odvolacího soudu ze dne 23. 7. 2019 v tom duchu, že návrh třetího věřitele na povolení reorganizace ze dne 4. 6. 2019 se neodmítá.

76. Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud (i pro insolvenční soud) závazný (§ 243g odst. 1 věta první za středníkem, § 226 odst. 1 o. s. ř.).

77. V dalším řízení bude insolvenční soud s ohledem na vznesenou námitku věcné nepříslušnosti krajského soudu postupovat podle § 104a o. s. ř. Důvod vyloučit úpravu obsaženou v označeném ustanovení v poměrech dané věci není dán, byť otázka věcné příslušnosti je zjevná.